

**Orientering til Folketinget
om resultatet af
3. partsmøde under Århuskonventionen om adgang til oplysninger,
offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og
domstolsprøvelse på miljøområdet
den 11- 13. juni 2008**

Folketinget blev på forhånd orienteret om mødet ved notat af 29. maj 2008, der blev oversendt til Folketinget den 10. juni 2008.

Baggrund

Det 3. partsmøde under Århuskonventionen (MOP3) blev afholdt den 11.-13. juni 2008 i Riga, Letland.

Der blev på partsmødet truffet en række beslutninger om det videre arbejde under konventionen. Danmark anser resultatet for tilfredsstillende. Det blev besluttet, at det 4. partsmøde skal afholdes i 2011 i Moldova.

Højniveaudelens indhold

Højniveaudelen af mødet fokuserede på 3 emner. For det første konventionens 10 års fødselsdag, herunder de hidtidige resultater og erfaringer og fremtidige hovedudfordringer ved implementeringen af konventionen. For det andet den globale og regionale udvikling af princip 10 om inddragelse af offentligheden i miljøspørgsmål under Rio Deklarationen. For det tredje Protokollen om et elektronisk forureningsregister (PRTR) under Århuskonventionen. Der blev vedtaget en udtalelse, der skal tilskynde til en hurtig ratifikation, således at protokollen kan træde i kraft snarest.

Der blev derudover vedtaget en ministererklæring (Riga-erklæringen), der bekræfter parternes vilje til at implementere konventionen, opregner fremtidige udfordringer og gør status på de forskellige indsatsområder under konventionen.

Indholdsmæssige emner

De vigtigste emner på mødet for Danmark var:

1. En strategisk plan for 2009-2014 for det videre arbejde under konventionen.
2. Riga-erklæringen
3. Protokollen om et elektronisk forureningsregister (PRTR)
4. Adgang til klage og domstolsprøvelse
5. Implementeringsrapporter
6. Overholdelseskomitéen

Nedenfor følger en gennemgang af resultaterne på de væsentligste indholdsmæssige emner.

Der blev vedtaget en generel erklæring om Konventionen (Riga-erklæringen) og en udtalelse om PRTR-protokollen. Der blev herudover vedtaget 9 beslutninger fordelt på Konventionens hovedemner.

1. En strategisk plan for 2009-2014 for det videre arbejde under konventionen

Planen består af 3 fokusområder: 1. Implementering. 2. Udvidelse, herunder af antallet af parter til konventionen og hurtig ikrafttræden af den tilknyttede protokol om et forureningsregister (PRTR) og 3. Udvikling af konventionens bestemmelser og principper. Planen skal danne rammen for udarbejdelse af arbejdsprogrammer i perioden 2009-2014.

Planens hovedfokus er på den fortsatte implementering og overholdelse af konventionen, da Overholdelseskomiteens arbejde viser, at der er et stort behov herfor. Derudover omhandler planen under afsnittet om udvidelse bestræbelserne på at udvide konventionen geografisk (til andre lande) og emnemæssigt (blandt andet GMO-ændringen og PRTR-protokollen) samt forpligtelsen til at udbrede konventionens principper i andre internationale sammenhænge. Afsnittet om udvikling omhandler blandt andet miljøinformation til forbrugere, overvejelser om adgang til miljøinformation i den private sektor, overvejelser om offentlig deltagelse i større miljømæssige beslutninger, offentlig deltagelse i strategiske beslutningsprocesser, adgang til domstole og bidrag til bæredygtig udvikling.

2. Riga-erklæringen

Riga-erklæringen indeholder en status på konventionens vigtigste indsatsområder og udfordringer og en bekræftelse af de forpligtelser, som medlemslandene har påtaget sig. Særligt vigtigheden af implementering og overholdelse af Århuskonventionen er understreget.

3. Protokollen om et elektronisk forureningsregister (PRTR)

Der er vedtaget en udtalelse om PRTR-protokollen, der skal tilskynde til en hurtig ratifikation, så protokollen kan træde i kraft i 2008, og det første partsmøde kan afholdes i 2009.

4. Adgang til klage og domstolsprøvelse

Der blev vedtaget en beslutning om at forlænge den eksisterende arbejdsgruppes mandat til at se på det praktiske samarbejde med bl.a. erfaringsudveksling parterne imellem og undersøgelser af mulighederne for begrænsning af barrierer – herunder økonomiske – for at få sager prøvet, søgsmålskompetence, udvikling af informations- og uddannelsesmateriale, effektive retsmidler og mulighederne for anvendelse af alternative konfliktløsningsmetoder.

5. Implementeringsrapporter

35 ud af 41 parter, herunder Danmark, havde afleveret nationale rapporter, der indgik i en sammenfattende rapport. Den sammenfattende rapport viser,

at det inden for EU er konventionens del om adgang til klage og domstolsprøvelse, der giver de største udfordringer. I de øvrige lande, der er parter, giver konventionens del om adgang til deltagelse i beslutningsprocesser også anledning til udfordringer. Der blev på baggrund af de hidtidige erfaringer vedtaget en beslutning om rapporteringsforpligtelser for at sikre en fortsat god rapportering fremover.

6. Overholdelseskomitéen

Der blev vedtaget en generel beslutning om overholdelse samt 6 tilhørende beslutninger om manglende overholdelse af konventionen i sager vedrørende Albanien, Armenien, Kazakhstan, Litauen, Turkmenistan og Ukraine. I sagerne vedrørende Turkmenistan og Ukraine blev der vedtaget en betinget advarsel, hvilket indebærer, at landene vil få en advarsel, hvis de ikke inden en vis frist iværksætter de tiltag, som de i fællesskab med Overholdelseskomitéen er nået frem til, er nødvendige for, at de opfylder Konventionen.

I den generelle beslutning om overholdelse er der desuden henvist til 5 sager vedrørende Belgien, Ungarn, Rumænien, Europa-Kommissionen og Danmark, hvor komitéen konkluderede, at disse ikke havde overtrådt konventionen. Den danske sag ECE/MP.PP/2008/5/Add.4 findes på UNECEs hjemmeside www.UNECE.org/env/pp/mop3.

Øvrige emner

Foruden de 6 ovenfor nævnte emner blev følgende emner behandlet:

1. Finansiering af konventionens aktiviteter

Der blev vedtaget en beslutning om en fortsættelse af det hidtidige finansieringssystem, der er baseret på frivillighed med et differentieret bidragssystem, hvor parterne kan vælge at yde bidrag på andele på henholdsvis 500 eller 20.000 US dollars alt afhængig af økonomisk formåen, og hvor minimumsbidraget er 200 US dollars. Beslutningen opfordrer parterne til at yde deres bidrag så tidligt som muligt på året og giver mandat til fortsat at arbejde på et mere fast, forudsigeligt, stabilt og ligeligt finansieringssystem.

2. Arbejdsprogram for 2009-2011

Der blev vedtaget en beslutning om et arbejdsprogram inklusiv et budget for 2009-2011. Overholdelse og implementering er generelt prioriteret i arbejdsprogrammet og derudover er PRTR, adgang til klage og domstolsprøvelse, offentlig deltagelse, anvendelse af Konventionens principper i internationale fora samt elektroniske informationsværktøjer særligt prioriteret. Det er blandt andet i arbejdsprogrammet besluttet, at der straks skal iværksettes en ekspertgruppe om offentlig deltagelse i strategiske beslutningsprocesser under irsk ledelse. Gruppen skal se på et mandat for gruppen, der skal vedtages af parterne på det førstkommende partsmøde.

3. Valg af medlemmer til konventionsorganer

Der blev valgt 5 nye medlemmer til overholdelseskonventionen. De 5 nye medlemmer er Sverige (genvalg), Østrig (genvalg), Holland (kvinde), Bulgarien og Ukraine (kvinde). Den danske formand for komitéen var ikke på

valg og fortsætter til næste partsmøde. Der blev ved indstillingerne fra EU lagt vægt på at sikre kontinuitet samt geografisk og kønsmæssig balance.

Til konventionens bureau (en slags forretningsudvalg) blev valgt en tjekkisk formand samt repræsentanter for parterne fra Letland (viceformand), Belgien (viceformand), Italien, Frankrig, Albanien og Hviderusland. Der blev desuden udpeget en repræsentant for de ikke-statslige organisationer som observatør.

4. Ikrafttræden af ændringer til konventionen, særligt ændringen om GMO (genetisk modificerede organismer).

Der blev vedtaget en beslutning om fortolkning af Konventionen, der sikrer en tidlig ikrafttræden af ændringen om GMO. Beslutningen sikrer ikke den tidligste ikrafttræden, da man har ønsket at tage hensyn til præcedens for andre konventioner, men i praksis gør det ikke den store forskel i forhold til GMO-ændringens ikrafttræden.

5. Offentlighedens deltagelse i internationale fora (PIIF (Public Participation in International Forums))

Der blev vedtaget en beslutning om at forlænge mandatet for den eksisterende arbejdsgruppe, der arbejder med informations- og erfaringsudveksling. Arbejdsgruppen skal blandt andet samarbejde med andre internationale fora, evaluere praksis, se på implementeringsrapporterne og lave en praksissamling.

6. Offentlig deltagelse i strategiske beslutningsprocesser (PPSD (public participation in strategic decision-making))

Det blev i arbejdsprogrammet vedtaget, at der straks skal iværksættes en ekspertgruppe om offentlig deltagelse i strategiske beslutningsprocesser under irsk ledelse. Gruppen skal se på et mandat for gruppen, der skal vedtages på det førstkommande partsmøde.

7. Elektroniske informationsværktøjer (EIT og CHM (electronic information tools and clearing-house mechanism))

Der blev vedtaget en beslutning om at forlænge mandatet for den eksisterende arbejdsgruppe, der arbejder med informations- og erfaringsudveksling. Arbejdsgruppen skal blandt andet se på barrierer og løsninger med hensyn til adgang til miljøinformation, fremme standarder for adgangssystemer til miljøinformation, opdatere og dele eksempler på god praksis, følge tekniske udviklinger og udvikle strategiske kommunikationsstrategier.

Officielle dokumenter

De vedtagne beslutninger, erklæringer og udtalelser samt en rapport fra mødet kan findes på hjemmesiden www.UNECE.org/env/pp/mop3. Da dokumenterne først skal færdiggøres, sendes i høring, oversættes mv., kan der gå et stykke tid, før alle dokumenter er tilgængelige.